

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 37/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Jindřichom Stoszekom, advokátom, Černyševského 3427/26, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/210/2021 z 31. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Okresný súd Bratislava I rozsudkom č. k. 24C/125/2005-349 z 11. decembra 2017 žalobu sťažovateľa (žalobcu) o zaplatenie sumy 6 572,40 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody na zdraví proti žalovanému 1 (Allianz – Slovenská poisťovňa a. s.) a žalovanému 2 (Slovenská kancelária poisťovateľov) zamietol a žalovaným 1 a 2 priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Okresný súd zistil, že 11. augusta 2000 sa stala dopravná nehoda, ktorú spôsobil vodič [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], ktorý riadil nákladné motorové vozidlo spolu s návesom, ktorý v dôsledku šmyku prešiel do protismeru a narazil do vozidla sťažovateľa, ktorý utrpel poškodenie zdravia. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že išlo o nárok zo zákonného povinného zmluvného poistenia. Pri posudzovaní otázky ustálenia

zdravotného stavu okresný súd vychádzal zo znaleckých posudkov, pričom z vykonaného dokazovania považoval za preukázané, že k ustáleniu zdravotného stavu sťažovateľa došlo vo vzťahu k trvalým následkom približne dva roky po dopravnej nehode, t. j. 18. septembra 2002. Poukázal na to, že v zmysle ustálenej judikatúry subjektívna premlčacia lehota pri nároku na odškodnenie za bolesť začína plynúť okamihom, keď sa zdravotný stav poškodeného ustálil a keď je možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti. Okolnosť, kedy bolo následne bodové ohodnotenie lekárom skutočne vykonané, nemá na už začaté plynutie subjektívnej premlčacej lehoty vplyv. Súd prvej inštancie objasnil, že počiatok subjektívnej premlčacej doby pri práve na náhradu škody sa viaže na okamih, keď poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá, pričom dozvedieť sa o škode znamená mať preukázanú vedomosť o druhu škody a jej rozsahu do tej miery, aby poškodený mohol svoj nárok kvantifikovať, teda vyčíslieť v žalobnom návrhu. Na uvedenom základe a v zmysle § 106 ods. 1 v spojení s § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka dospel súd prvej inštancie k tomu, že právo žalobcu proti žalovanému 2 zaniklo uplynutím dvojročnej premlčacej doby. Dodal, že sťažovateľ podal žalobný návrh proti žalovanému 2 po uplynutí dvojročnej premlčacej doby 19. novembra 2007.

4. Súd prvej inštancie sa stotožnil aj s námietkou žalovaného 1 týkajúcou sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie v spore a žalobu proti nemu zamietol.

5. Krajský súd v Bratislave na odvolanie sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 16Co/85/2019 z 28. apríla 2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1 a 2 priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Odvolací súd dospel k záveru, že je nepochybné, že k 18. septembru 2002 sťažovateľ musel mať v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka vedomosť o tom, že jeho zdravotný stav je ustálený a spôsobilý na obodovanie, už len s ohľadom na skutočnosť, že k uvedenému dňu bol vypracovaný posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Keďže sťažovateľ si dal vypracovať posudok aj k 18. októbru 2005, z ktorého vychádzal pri počítaní svojho nároku uplatneného žalobou, odvolací súd poznamenal, že od 18. októbra 2005 by bolo možné počítat premlčaciu dobu len v prípade, ak by bolo preukázané, že došlo k zvýšeniu počtu bodov z dôvodu zmeny či zhoršenia zdravotného stavu, a to v priamej súvislosti so zraneniami spôsobenými dopravnou nehodou. Podľa názoru odvolacieho súdu však ani uvedené by nebolo spôsobilé zmeniť vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, a to z dôvodu, že sťažovateľ si proti žalovanému 2 uplatnil nárok až 19. novembra 2007, t. j. po uplynutí dvojročnej premlčacej doby počítanej od 18. októbra 2005.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Nesprávne právne posúdenie sťažovateľ videl v posúdení námietky premlčania, ktorú mali sudy nižšej inštancie posúdiť ako námietku v rozpore s dobrými mravmi a vniesť tak do konania spravodlivosť. Abstrahujúc od premlčania nároku žalobcu, potom mali posúdiť jeho oprávnenosť, dôvodnosť a rozsah. V súlade s ustálenou rozhodovacou praxou (3Cdo/441/2013, I. ÚS 414/2012) sťažovateľ zastával názor, že zásada výkonu práv v súlade s dobrými mravmi je princíp, ktorý umožňuje v odôvodnených prípadoch zmierňovať tvrdosť zákona a dáva súdu priestor na uplatnenie pravidiel slušnosti. Uviedol, že uplatneným nárokom je nárok na náhradu škody, ktorú nezavinil. Podľa neho bolo nepochybné, že proces liečenia jeho zranení bol časovo náročný a jeho zdravotné problémy

mali svoj vývoj a priebeh, ignorujúc plynutie premlčacej doby. Sťažovateľ tvrdil, že proti žalovaným vystupoval v pozícii spotrebiteľa.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa ako neprípustné treba odmietnuť, poukazujúc na princíp kontradiktórnosti sporového konania, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom sťažovateľ námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP *a contrario*). Najvyšší súd konštatoval, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

9. Podľa názoru sťažovateľa postupom dovolacieho súdu boli porušené jeho základné ľudské práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu, keďže dovolací súd neprihliadol na skutočnosti, že sťažovateľ bol v čase rozhodovania dovolacím súdom v procesnom postavení slabšieho účastníka, pretože bol proti žalovanej poisťovni spotrebiteľom v zmysle § 290 a nasl. CSP. Na tom podľa sťažovateľa nič nemení ani skutočnosť, že bol zastúpený advokátom. Podľa názoru sťažovateľa mal dovolací súd námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na ich charakter a význam posúdiť aj v dovolacom konaní – za predpokladu, že by boli spôsobilé zmeniť účinky súdnej ochrany sťažovateľa.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľa ako neprípustného.

11. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za ktorých splnenia civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

12. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

13. Z týchto právnych názorov ústavný súd vychádzal aj pri predbežnom prerokovaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa.

14. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom otázkou, od ktorej posúdenia podľa neho záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od

ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, bola podľa sťažovateľa otázka posúdenia námietky premlčania, ktorú mali sudy nižšej inštancie vyhodnotiť v rozpore s dobrými mravmi.

15. Dovolací súd rozhodol, že sťažovateľ neopodstatnene tvrdil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, zastávajúc názor, že sťažovateľ nevyužil svoje právo namietať konkrétnu nesprávnosť v odvolaní, teda predmetná právna otázka nebola predmetom odvolacieho prieskumu, čo znemožnilo odvolaciemu súdu vyhodnotiť jej opodstatnenosť a zaujať k nej právny názor. Sťažovateľ predmetnú argumentáciu uplatnil až v dovolaní, a preto najvyšší súd dovolanie sťažovateľa odmietol, konštatujúc nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP *a contrario*), podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

16. Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ by najvyšší súd meritórne preskúmal námietku sťažovateľa, v podstate by fakticky preskúmaval rozhodnutie súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý na to nedostal príležitosť, čím by v rozpore so zákonom nerešpektoval právomoc odvolacieho súdu, ktorý je podľa § 379 CSP rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov, c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Ani jedna z uvedených výnimiek sa na právnu vec sťažovateľa nevzťahovala.

17. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na svoje postavenie slabšej strany v konaní (spotrebiteľa), ústavný súd bez toho, aby skúmal postavenie sťažovateľa v dotknutom konaní, konštatuje, že ani prípadné postavenie spotrebiteľa nemá vplyv na iné posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby. Ani táto okolnosť však nebola predmetom odvolacieho prieskumu. Ústavný súd tiež dodáva, že sťažovateľ bol v konaní riadne zastúpený advokátom, od ktorého sa vyžaduje vyššia miera poznania právnych predpisov a ich súvislostí (napr. IV. ÚS 369/2020).

18. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Pokiaľ najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné odmietnuť, pričom jednoznačným, dostatočným a jasným spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením súdu a označenými právami sťažovateľa.

20. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia zasahoval, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

21. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ani nepolemizuje so závermi najvyššieho súdu týkajúcimi sa absencie relevantnej argumentácie už v odvolacom konaní, ktorá

bola dôvodom odmietnutia jeho dovolania, ale po citácii odôvodnenia jednotlivých súdnych rozhodnutí v jeho právnej veci veľmi stručne a nenáležite namieta len nedostatočnú kvalitu jemu poskytnutej súdnej ochrany. Absencia kvalifikovanej ústavnoprávnej argumentácie tak odôvodňovala odmietnutie ústavnej sťažnosti aj pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd však uprednostnil materiálny prístup k námietkam sťažovateľa a podrobil napadnuté uznesenie ústavnoprávnemu prieskumu (pozri predchádzajúce body).

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2024

Libor Duľa
predseda senátu